

ve Vídni, založený v roce 1885; jeho činnost zabývá se hlavně zkoumáním hnojiv a pěstěním konaným s různými druhy rostlin.

Výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 19. července 1891 č. 11077 oznámeno soudům, že jmenované státní pokusné stanice, jakož i tyrolská pokusná stanice ve Sv. Michalu jsou dle působnosti jim vyměřené oprávněny, prováděti zkoumání a zkoušky, jež se zemědělskou a lesnickou praxí jsou ve spojitosti, a vydávati o tom vysvědčení. Poněvadž může se vyskytnouti potřeba, aby v soudních záležitostech bylo dožádáno spolupůsobení těchto ústavů v mezích působnosti jim statuty vyměřené, a při tom nutno rozhodnouti otázku, zda vysvědčení některým z těchto ústavů vystavená mají býti podrobena zákonným ustanovením o veřejných listinách, byla soudům ustanovení stanov jmenovaných stanic sem spadající oznámena.

III. Neerární zemědělské stanice pokusné jsou nyní v Čechách: v Praze (3), Lovosicích, Trutnově, Děčíně, Táboře (2), Liebwerdě, Kadani, Roudnici, Hracholuskách a Plzni; na Moravě: v Novém Jičíně a Přerově (obě při zemědělských školách); ve Slezsku: v Heřmanicích Horních a Opavě; v Haliči: v Dublanech (2) a Rudníku; v Dolních Rakousích: chemicko-technická pokusná stanice ústředního spolku pro průmysl cukrovarnický, dále pok. stanice pro pivovarnictví a sladovnictví, obě ve Vídni; v Tyrolích: ve Sv. Michalu a Feldkirchenu; ve Štýrsku: v Mariboru a Štýrském Hradci.

Stanice železniční.

I. Pojem a druhy.

Stanice nebo nádraží jsou místa na trati železniční, kde se přerušuje běh železničních prostředků provozovacích a kde často vozba železniční prostřednictvím jiných dopravních ústavů s jinými odvětvími vozby vzájemně působí. Dle důležitosti rozeznáváme stanice hlavní, střední a zastávky. Hlavní a střední stanice jsou zařízeny pro veškerou dopravu. Zastávky slouží buď jen dopravě osob neb též jen dopravě zboží. Rozeznáváme dále stanice přípojovací, t. j. takové, kde se připojují jiné tuzemské tratě železniční. Stanice takové bývají neprávem často nazývány stanicemi pohraničními, ač toto označení hodí se jen na stanice, jež leží na hranici říše a v nichž nalézá se připojení ku dráhám cizozemským.

II. Zřízení stanic.

Po schválení definitivní tratě předloží se ministerstvu železničnímu za příčinou zjištění počtu a polohy stanic a zastávek, tyto projekty: hlavní mapa vojenského ústavu zeměpisného, v níž červeně buď vyznačena trať a udána místa navržená pro stanice, jakož i stanice, jež se nalézají na tratích, po nichž se vozba provozuje, hlavní rys podélný, sbírka situačních plánů navržených stanic a zastávek (měřítko nejlépe 1:5000, nejvýš 1:2880) s udáním budov a silnic příjezdních, pokud možná v takovém rozsahu, by bylo viditelným místo a vysvětlující zpráva, ve kteréž budete — pokud nejsou stanice a zastávky projektovány na veřejných silnicích a cestách — činěny určité návrhy ve směru technickém a finančním o zřízení příjezdních silnic. Není-li zvláštních místních překážek, budtež stanice a zastávky projektovány horizontálně. Při volbě pojmenování stanic sluší užití jmén dvojitých jen tehda, je-li to nezbytným k rozeznání od stanic již stávajících; pak se odbývá další komisionelní jednání úřední týmž způsobem, jako při revisi tratě. Komise staniční vyslov se nejen o počtu

a poloze budoucích stanic, nýbrž též o jich pojmenování, jakož i o příjezdech a jich směru. Ohledně zapravení nákladů, termínu dokončení a budoucího udržování příjezdu budiž hleděno docíliti úmluvy. Vládě je vyhrazeno povolití stavbu stanic až po vyřízení otázky příjezdu. Shledá-li při rozhodování o poloze stanic ministerstvo železniční nutným modifikovati schválenou trať, rozhodne se současně dle důležitosti změny, již třeba předsevzítí, má-li změna tvořiti předmět další zvláštní předlohy, či má-li býti jen provedena při zřízení podrobného projektu. Též jde-li o vypuštění stanic nebo zastávek na dráhách, po nichž se již vozba provozuje, rozhodne se zpravidla teprve, když byla odbyvána komise staniční. Komisi lze však svolati v tomto případě též do jiného místa než do sídla zemského úřadu, a lze ji dle okolností spojití s politickou komisí pochozí (§§ 8—12 nař. m. o. ze dne 25. ledna 1879 č. 19 ř. z.).

III. Ke změně pojmenování stanice neb k pojmenování nově zřízené stanice neb zastávky třeba předchozího schválení ministerstva železničního (vým. m. o. ze dne 27. července 1881 č. 23257). Počet a polohu stanic zjišťuje m. ž. dle svého uvážení (rozh. spr. s. ze dne 21. března 1887 č. 763).

Stanovy spolkové a společenstevní viz Spolky a Smlouva společenstevní.

Starokatolíci viz Církev starokatolická.

Starosta obecní, okresní viz Obce a Okresy.

Statek důchodový viz Společenstva zemědělská a statky důchodové.

Statek obecní viz Obce (politické).

Statek veřejný.

I. Pojem.

Statkem veřejným vyznačují se veškeré věci jsoucí ve vlastnictví státu nebo některé obce (okresu, země), kteréž dle svého určení a povahy obecnému užívání, tudíž veřejnosti slouží (§ 287 o. o. z.). Že veřejný statek jest vlastnictvím státu neb obce, plyne jasně z § 286 o. o. z., dle něhož každá věc, pokud není věcí pána nemající, náleží buď státu neb osobě soukromé, k nimž i obce se počítají. Dle toho, zda-li veřejný statek jest ve vlastnictví státu nebo obce v nejšířším smyslu slova, t. j. obce, okresu nebo země, rozeznává se statek státní, obecní, okresní nebo zemský na rozdíl od jmění státního, obecního, okresního a zemského, jehož účelem jest, aby z něho potřeby státu, obce atd. byly uhražovány. Z pravidla jest povaha veřejného statku jasně vyznačena; jsou však též statky, jako na př. budovy státních úřadů, knihovny, obrazárny, školy, jichž povaha jako statků veřejných není zcela nepochybná, poněvadž tyto statky vedle obecného užívání též poskytují užitky, kteréž připadají vlastníku, aniž by bylo lze určití, zda-li užívání obecné či tyto užitky vlastníku příslušející mají převahu. Od statků veřejných sluší rozeznávati statky osob soukromých, na nichž veřejnosti náleží obecné užívání toliko v určitých směrech, jak tomu jest na př. u průchodních domů, pěšin a pod. Statky takové nelze veřejným statkům na roveň klásti (Randa, Vlastnictví, § 3), poněvadž obecné užívání veřejného statku každému dle zákona přísluší, kdežto zde obecné užívání soukromé věci se zakládá na zvláštním titulu právním z pravidla na vydržení nebo promlčení. Tomu svědčí též §§ 287 a 288 o. o. z.; neboť veřejný statek se tu klade naproti státnímu